

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Postilla Guillermi super Epistolas et Euangelia: per totius
anni circu[m]itum: De tempore/ Sanctis/ et pro defunctis**

Guilelmus <Parisiensis>

Basel, 1513

VD16 E 4385

Jn festiuitatib[us] sanctoru[m] me[n]sis aug.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30573

A regnū credebāt tēpōale: ut dictū ē. Mō pter christum e. **C** Sedere autē ad de:
est mirū si talia apostoli credebāt & appē xteram meam vel sinistram non est
tebāt: qui adhuc canales erāt nondū illū meum dare yobis. Lyra. in illo statu
minati pfecte: nec p̄fūrmati per gratiā spi in quo es̄tis: id est nondū humiliatis et
rituscri. a. **R**ūdēs aut̄ ies̄us dixit: carnalibus. f. **C** Sed quibus paratus
Hescit̄ qd̄ pe/ est a patre meo.
ta. **L**y. Reip̄odit Lyra. vere humili
filūs et non matri: a in regno tuo. R̄espondens autē bus & spiritualia sa
qz sciebat eam mis pientibus.
sam a filiō: & infor/ **V**os est. Postilla
matam a petitione sal terre
facienda p̄to eis. b **P**otes̄tis b̄bere calicē quē qz si sal
a. **P**otes̄tis b̄bere calicē quē euāne
ego bibitur iū. **C** **D**icit̄ ei. rit̄ i. r̄. Matth̄.
Ly. id est sustinere v. Marti. ix. lince.
mortem ignomini osam et crudelem x. H̄istoria h̄ym̄
ques ego passurus sum: et per quā de euāgelij fac̄ta ē an-
bēo venire: non ad no ch̄ri. xxxii. Iudus
regnū t̄pale vt cre- Julij. feria. v. luna
dit̄/sed eternū. c. **D**icit̄ ei: xvi. indictione. iii.
Possim⁹. Ait illis: Cālicē qui- Ante initiu⁹ illius
demi meū bibetis: sedere autē e euāgelij scribit san-
ad dexteram meā vel sinistrā nō c̄tus Matth̄eus in
non pertinet ad id quo imbi afficiamini: puta
humanitatem. **C** **I**n inuen- codem capitulo. qz
est meū dare yobis: sed q̄ib⁹bus christus dixit duci
qz predēstina⁹ saluabilis deo disponete. pulis suis: Beati
paratum est a patre meo.

Ad vincula sancti petri euā- **C** **I**n inuen-
geliū: Uenit ies̄us in partes cesa- tione sc̄ti ste-
re philippi r̄. Hoc euāgelij pha. Euan.
cū sua postilla quere aī in festo
sancti petri & pauli apostoloꝝ. **M**att. V. b.
q̄li circa p̄n.

Ehil
lo tēpe:
Dirit ies̄us
discipu. suis

Exemplar quo homines bene disponētur.
Gos es̄tis sal fr̄: qz si sal euānu-

pter christum e. **C** Sedere autē ad de:
xteram meam vel sinistram non est
meum dare yobis. Lyra. in illo statu
in quo es̄tis: id est nondū humiliatis et
carnalibus. f. **C** Sed quibus paratus
est a patre meo.
Lyra. vere humili
bus & spiritualia sa
pientibus.

Vos est. Postilla

sal terre
qz si sal
euāne
rit̄ i. r̄. Matth̄.
v. Marti. ix. lince.
x. H̄istoria h̄ym̄

euāgelij fac̄ta ē an-
no ch̄ri. xxxii. Iudus

Julij. feria. v. luna
xvi. indictione. iii.
Ante initiu⁹ illius

euāgelij scribit san-
ctus Matth̄eus in

codem capitulo. qz
christus dixit duci
pulis suis: Beati

elitis cum maledi-
cerint yobis homi-
nes: et p̄secuti vos

fuerint: et dixerint
omne malū adver-
sus vos: mentien-
tes apter me. Sau-
dere repulcate: qm̄

merces vestra co-
piosa est in celis.
Tunc sequit euān-

geliū hodiernū.
C **G**os est. sal

terre. Ly. Sicut
enī sale conditetur

omnia cibaria: ita
discretiōe p̄glatō-
rum debent dirige

et ordinari omnia
facta subditorum.
b **C** **z** si sal euā-
nuerit. i. si disere-
tio in plati defece-

Inuentione sancti Stephani

rit a C In quo salietur? L yra. q. d. in
nullo opera subditorum condientur seu
dirigentur. b C Ad nihilū valet ultra
nisi vt mittas foras / et conculces ab
holis. L y. q. talis debet repellii a prie-
latioē: ne officium
prelatorum in con-
spectu hominū red-
dat vīle. c C Glos
estis lux myci-
L y. Sicut em lūt
ē manifestatiū om-
niū colorū: sic g/lati per intelligen-
tiaz lacre scripture
debet ex officio no-
tificare oia opera
virtutē. d C Non
pot ci. abscon-
supra mō. poss.
L y. q. bonus prie-
latus in persecuto-
ne non debet se ab-
scedere: sed ad de-
fensionē gregis se
manifeste ostendere.
e C Neq; accen-
tiorum scien-
tia. f C Lucernā.
id est platum. Tū:
118. c Parauit lucernam
chri. meo. g C Et
po. ea s̄ modi-
fora: vt celest lux
ditatis timore pse-
cutiōis imminetis/
v̄l pusillanimitate
cordis. h C Sed
su. cande. vt lu. oī
b̄ q̄ i do. sūt. i. in
mūdo sūt generali-
ter. i C Sic luce.
lux v̄ra co. homi-
nib̄. vt vi. ope-
ve. bo. et glo. t̄c.
L y. q. nō debet de-
hoc ap̄ia gloriam
querere: sed gloria
dei et edificatione
populi. k C Noli
ni solue. le. aut p/
sed adimple. Bo
veteris testamenti
dit in duob̄: scilicet
defecerit. f. i. bene disponeb̄ hō terrenus
erit: in quo salietur: ad nihilū va-
lē. f. i. sal mūtū est. f. sicut tā manifeste pa-
tet: p̄ordo clericalis vīliter tractat: cū exempla
in eis multiplicitē deficit.
let ultra nisi vt mittas foras et cō-
culces ab hoib̄. Glos est lux mū
f. i. unifirm̄ platus: aut magnanum̄ sacerdos
d. i. Nō pōt ciuitas abscondi supra
pla q̄ faciūt: et doctrine veritatē.
f. motē posita: nēq̄ accendit lūcer
f. luce. f. id est in occulto: id ē
sertario vel mensurario.
g nā: et ponit cā sub modio: f. sup
f. i. candeliferū. f. hoc est in aperto
candelabru: vt luceat oībus qui
f. in eccllesia. f. ponit hic modū bona faciēndi
in domo sunt. Sic luceat lux v̄ra
corā hominibus: vt videat opa
f. et non vos videamini. f. nō vos glo-
rificemini: sed q̄ in bñficiis glām dei requiratur
vestra bona: et glorificet patrem
vestru qui in celis est. Nō lice pū
f. aliquā obmittere
tare quoniā veni soluere legem
aut prophetas: nō veni soluere/
f. omnia scripta in lege. f. pfecto
sed adimplere. Amē quippe di-
ta dariozem.
co vob̄: donec trāseat celū exter-
f. minima f. f. minima illa g. tūcū q̄ parua
ra: iōta vñū aut vñūs aper nō
p̄teribit a lege donec omnia fiant.
f. transgressus fuenter q̄ malā vīta
Qui ergo soluerit vnum de mā-
datis istis minimis et docuerit sic

populi. k **C**holi puta. quoniam ye
ni solue. le. aut pphe. non veni sol.
sed adimple. **B**or. **T**ota continentiam
veteris testamenti christus hic cōp̄ebet
dit in duob: scilicet in lege & prophetis
Ley eī erat in de-
clinādo malū/po-
phetia in faciendo
bonum: et illa duo
christus plenissime
ipleuit. **I** Amē
quippe dico vo-
bis: donec trans-
seas celum & ter-
ra. **B**or. id est mu-
tantur elemēta ab
caec mutabilis for-
ma immutabilem;
scilicet anteq̄ finia-
tur iste mundus.
m **T**ota. **T**ota
em est minima tra-
inter alias: et uno
ductu fit. n **C**aut
vnus aper. Aper
est particula littera
re à ponit in sum-
mitate litterig ad di-
stinctiones. Et fin
hoc exponit Augu-
stin⁹ q̄ nec minima
præceptu: nec mini-
mæ præcepti p̄tcula.
o **C** Non prete-
ribit a le. donec
omnia fiat. **B**or.
id est non remane-
bit quin impleatur
suo tempore.
p **Q**ui er. sol-
uerit yū de mā-
datis istis mini-
mis. **B**or. i. de mā-
dati decalogi: que
dicunt minima: q̄
ad vitam incipien-
tiū pertinentia.
q **C** Et do. si cho-
mi. **B**orra. sic sol-

In Feste Assumptionis Marie 169

A uere homines si /
cū ipse soluit.
a **C**abinim' yo
cabitur. **B**or. id
est viliissimus repu
tabitur ab his qui
sunt in regno celo
rū. **b** **C**ui aut
fecerit et docue
rit: hic magnus
vocabit i regno
celorum. **B**or. p ad
ptione aureole.

Postilla

Entrauit Je
sus in quoddā
castellūz

Zc. Luce. p. Histo
ria huius euāgeliū

facta est anno chri
sti. xxx). iiiij. nonas

Decembri. feria

iiij. luna. ix. indi. iiij

B Ante initū huius
euāgeliū scribit san
ctus Lucas i codē
ca. q septuaginta
duo discipuli quos
christus misit ad p
dicandū: reuersi sunt
ad christū cū gau
dio dicentes. Domi
ne: etiā demonia
subiiciunt nobis ī
noī tuo. Et ait ill.
Ecce dedi vob̄ po
testatē calcandi su
per serpētes & scor
piones: & sup oēm
& vītē inimicū: et nī
bil nocebūt vobis:
verūt in hoc noli
te gaudere q sp̄s
vobis subiicitur:
gaudete autē q no
mina vestra sc̄pta
sunt in celis. Tūc
postmodū sequit
euang. hodiernū.

s homines: minimūs vocabitūr i
ecclesia militante. **f** opere.
b regno celorum: qui aut fecerit et do
verbō. **f** dignoē om̄i laude. **f** in ecclia.
cuerit: hic magnus vocabitūr in
regno celorum.

C In festo sancti Laurēti marty
ris Euange. Amē amē dico vo
bis: Nisi granū frumenti ca. **H**oc
euang. cū sua postil. quere infra
in cōi sanctoz de uno martyre.

C In festo Assumptionis Ma
rie virginis Euangelium Luce
x. g. in fine.

Kilo tēpe:
Intrāuit Je
sus in quod
in imundū.
dā castellū:
sexu: nō corrupti
one.

et mulier q
dam martha
id est maria virgo nomine martha vocata: q
christi hāmitati ministrāt necessaria. **f** vix vir
nomine exceptit illum in domum
sinalē. **f** marthe actue. **f**. i. vita contemplatiā: q
affectione accendit & intellectus inflammat: id
maria: id est illuminatric.
suam: et hūc erat soror nomine e
maria: que etiā sedes sec' pedes
q: maria audiret verbū christi adhuc infas ex
istens in occulto & in agro plus q magdalena.
dhi audiebat verbū illius. **M**ār f
fatigebat. i. sollicite pagebat frequet circa mi
steriū: i. narratē fugā i Egypto: dolorosa mātūdō
tha autem fatigebat circa fre
quens ministerium: que st̄tit et s
ait: **B**omine: non est tibi curē q b

C Intrāuit Je
sus in quoddāz
castellūm. Lyra

id est Berhanā.

d **E**t muli. q.

mar.no. exce. il.

i do. su. Ly. ad il

lā domā christ⁹ fre

quēter diuertebat/

et secure: tu. ppter

deuotionē ibi habi

tatiū: tē q plā bñ

ficia eis cōtulerat:

q ipsam marthā a

pfluuiō sanguis fa

nauerat p m Am

bio. & Mariā a de

monio liberauerat

& ei oīa p̄cā dīni

serat. **E**t huic

erat soror noīe

maria: q etiā se

dēs secus pedes

dñi au. x. il. Ly.

intenta opibus vi

te contemplatiā.

f **C** Martha au

tez fatage. circa

frequēs ministre

riū. Icz occupata ī

operibus vite acī

ue. **g** **Q**ue st̄

tit. Lyra. quasi fes

sa labore ministre

rū discurrēdo per

domū: vt christus

& eius discipuli es

sent conuenienter

rece pti. **b** **E**t

ait. Domine nō

est tibi curē / q

soror mea reli

quit me solam

ministrare. Ly

ra. conquerens de

ocioositate sororis

sue: & de Christi ne

gligentia hoc per

mittentis.

In Feste Assumptionis Mariæ virgi.

Et respondens dixit illi domini excusando Mariam. Inuenitur autem Maria accusata summa Lyra tripliciter. Primo a phariseo de temeritate: eo quod Christum testigium recumbentem. Secundo a sorore pro ociositate: ut habet hic. Tertio a Iuda de prodigalitate: et preciosum vnguentum effudit et pedes Iesu vniuersitatem: et Maria patiens tacuit: et semper ea Christus excusat. Primo ostendit de phariseo: quod factum est Maria non erat temeraria: sed participationis et devotionis. Secundo ostendit sorori: quod fessio mariæ non erat ociosa: sed melioribus actibus applicata.

Ftertio ostendit Iudeus et alius suis discipulis: quod illa effusio vnguenti non erat prodigalitatis: sed pietatis: dices: Sicut illam. Bonus enim opus operata est in me.

b **M**artha martha sollicita es: et vicibus in passione mea. **s**ic beatitudine: ut illa habeant hominem passionem elegi. **s** turbari erga plurima. **D**oloro vnum id est optimas gratias in senti: et optimam gloriam iam in celo.

c **M**aria optimam partem elegit: quae non auferetur ab ea. **f** Quae non auferetur ab ea. **S**ita contemplativa incipit hic: et in futuro perficietur: quia ignis amoris qui bic ardere incipit: cum ipsum quem amat ridenter: amplius ignescit in amore. Activa vero cujus corpe deficit: quia in cœlesti patria nemus esurienti panem porrigit: nec certa opera miseris die agit: quia ibi non erunt necessaria. **A**nde dicitur: Non esurient negantur amplius: nec cadet super illos sol: neque nullus est qui agnus qui in rebus.

Cum quisquer: que sunt hoc euangelium legit: et in festo beatitudinis Marie virginis cum in nullo specie videatur ad ipsam. **A**d hoc respöderet Horra: quod esse non historice: tam allegorice conuenient beate virginis. Ipsa enim fuit castellum: quod intravit filius dei: ubi manebant duae sorores: scilicet vita activa et contemplativa. Item queritur: quare potius legit in assumptione quam in alio scripto: cum de assumptione non facit mentionem? Ad hoc dicendum: quod alia festa marie virginis specialia habent euangelia propter speciales rationes: istud autem festum nullum habet speciale euangelium: et ideo sicutum est istud. **T**el etiam propter ultimam particularam euangelii que Marie recipi convenerit: ideo legit de eius assumptione: scilicet: **M**aria optimam partem elegit.

In Feste Exaltationis sancte Crucis 170

A
Postilla.

Dicit iesus turbis iudeor. Historiam huius euangelij dixit dominus Iesus christus anno eius xxxiiij. kalendas aprilis. feria iiiij. luna. p. iudicione. vij. An initio illius

permittit tecum habere ad exercitium et merita electorum. Et ego si ex. fuit a te. Por. q. passionem crucis. d. Oia tra. ad me. s. q. fidem et dilectionem. e. Hoc autem dicitur. q. amor. et misericordia. Por. q. in morte crucis q. erat pilosissima. Unde dicitur. morte turpissima Sap. 2.4

Talil
lo tempore: Dicitur
Iesus turbis iudeorum.

s. nunc pre soribus et iustus iudicetur ab iniustis et in iudicando dominiibus:

Munc iudi-

b. cui est mundi: non princeps hu-

er quo iudicato quod ego patiar diabolus effici-

tur me tanta dominus habeat in mundo: et ratio-

nem assignat.

Contra mundi ei regnus foras. Et ego si c-

s. in arca crucis. s. qui regnus

exaltatus fuero a terra oia traham s-

se voluntarie mundi subiungit: hos ego introducam

ad celum absque impedimento diaboli.

ad meipsum: hoc autem dicebat signum e-

s. a. manifestans se moritur in aere et crucem.

ficatus q. moret esset moritur. Re-

spondit ei turba: Nos audiimus

s. messias immortalis.

ex lege: q. christus manet in eternum:

s. a. moritur in cruce

Et quod tu dicis: optet exaltari si s-

q. non erit verum de christo. s. de quo loqueris.

iu. hois: Quis est iste filius hois?

s. quia non cognoscet nos caro mortaliatem et immortalitatem

sedem duplarem naturam.

Dicitur iesus ies. Adhuc modicum b-

s. discute. s. doctor et re-

lumen iuob est: abhunc dū lumine ha-

bitu. s. signo ante inter et pene extensis.

h. s. tenebre copiæ datur:

ut non vos te cop. et c.

l. s. lux illuminans et di-

cate docente lumen

gratia. m. Ut non

vos te cop. et c.

L

B

a. Christus turbis. tunc.

b. Christus turbis. tunc.

c. Christus turbis. tunc.

d. Christus turbis. tunc.

e. Christus turbis. tunc.

f. Christus turbis. tunc.

g. Christus turbis. tunc.

h. Christus turbis. tunc.

i. Christus turbis. tunc.

j. Christus turbis. tunc.

k. Christus turbis. tunc.

l. Christus turbis. tunc.

m. Christus turbis. tunc.

n. Christus turbis. tunc.

o. Christus turbis. tunc.

p. Christus turbis. tunc.

q. Christus turbis. tunc.

r. Christus turbis. tunc.

s. Christus turbis. tunc.

t. Christus turbis. tunc.

u. Christus turbis. tunc.

v. Christus turbis. tunc.

w. Christus turbis. tunc.

x. Christus turbis. tunc.

y. Christus turbis. tunc.

z. Christus turbis. tunc.

In festo sc̄ti Matthei apli

E scilicet ignorātie et culpe. a Et q̄am-
bulat in tenebris nescit quo vadat
Lyra. quia declinavit a rectitudine vie.
b Qd̄ lucē habe. tc̄. Tbo. p̄ verā fiz-
dē. c Et filii lucis sitis. i. ipsius dei
q̄ est vera temp̄ter

Eph. 5. b nalux. vñ dicis: vt

filii lucis ambulate

s Mattheū noīe. Gor. ceteri euāge-
lyste. p̄ter verecundia nō appellant eū no-
mine vulgato sed leui. Binomius eū su-
it. Ipse mattheus p̄ se nominat propter
humilitatem. h Et ait illi: Seque-
re me. L. y. Day

thgum talibus oc-
cupatum vocant
vt d̄ gratia dei nul-
lus desperat quam
tuncung fuerit in
vilibus occupatus

i Et surgēs se-
cūt̄ est eum. sicut
aliqua dilaciōe: q̄
sicut poterat mo-
uere aurē extenus
verbo: ita etiā into-
rius mente inspirā-
do; sicut eū passio-
ni appinquis illos
q̄ ad ipm capiendū
venerat̄ solo verbo
prostrauit dicens:

Ego sū: ita soloyer h
bo poterat q̄scag. b

ad se trahere et in
hoc apparebat vir-
tus diuinitatis ieo.

k Et faciūt̄ est
discubente eo in
domo. Et alibi di-
cit: Et fecit ei cōvi-
niū magnuz leui in

domo sua. l Et ce

multi public. r pe. yeni. discu-

cū iefu. L. y. sicut

eū socij matthei
recedet̄ ab eis et vo-

lens sequi christi: s

fecit eis cōvivium.

m Et vidētes
pharisei. L. y. pha-

risei in populo in-

deoz reputabātur

religiosi: vñ etiā in

habitu ab aliis erat

disticti. vidētes iugis

Poſtilla Idit ie-

Ulus ho-
minē ſe-
dētem.

Matthei. ix. Luce-

v. Mar. b. Mifto-

ria buius euāgelij

facta ē anno christi

xxxi. v. Id. Junij.

feria. ii. Luna. i. in-

ditioe. iii. Aū initii

um illius euāgelij

ſcribit lance. Dat

thēus in eodē capō.

Timar. 2. b. Q̄ christus lanauit

Luce. 5. f. paralyticis qui fuīt

poratus i lecto an-

ipm in cōspectu to-

ti⁹ populū: cui chri-

ſtus ait: Surge tol-

le lectū tuū et vade

in domū tuā. Vide

ea aut̄ turbe timu-

erat: et glorificau-

rū deū/dicētes: qz

vidimus mirabilia

bodie. o Et cum

trās. le. ſez de galī

lea. e Et ho-

minē. Gor. tā itui

tu copia. q̄ mēris.

f Et ſedē. in the-

lo. L. y. est loc⁹ in q̄

ſolebat campores

ſedere: qd̄ qdem ne-

gocū vir aut̄ nō q̄

exerceri potest ſine

pcō: vt dicit Gre.

vel bm gor. est loc⁹

in quo ſoluebātur

publica rectigalia

a Et q̄ui ambulat in tenebris ne-
vbiſu veritas. s que verā viā demonstrat.
b ſcīt quo vadat. Būm lučē habe-
s. i. dei et viē eternē.
c tis credite in lucem: vt filii lucis fi-
tis.

D In festo sancti Matthei apo-
ſtoli et euāgelistē. Euāgeliū
Matthei. IX. a. circa principium

Tu il
lo tēpe:
Lūm trās-
iret Jefus
vidit hōmi-
nem ſed ēn-
ſ media
tem in the-
producta: id est in
loco ecrenōis aut
poſtulatione: vñ
collectionis pecuniarum de marinis mercibus:
vel in loco cambi.

Iloneo Mattheū nomine: Et s

ieſu. s qui locuſis eſt ore ab extra: operatus

est opere ab intra.

ait illi: Sequere me. Et surgēns p̄

ſecutus eſt eum. Et ſactūm eſt di-

ſcumbente eo in domo: ecce mul-

ſecularis intē. s q̄ nemo p̄ seruire mundo et

ti publicani et peccatores venien-

deo. s comedebant in mensa.

tes diſcubebant cum iefu et diſci-

pulis eius. Et viđentes pharisei

ſcandalizati ſum de bono opere.

Et viđentes pharisei